

Організація домашньої роботи учнів

**Всі річки тепер в обнові,
Біле скло над бережком.
Ходить грудень по діброві,
Застеляє світ сніжком.
Вишні з інею розквітли,
В білих шубах всі дубки.
Позирають ночі світлі
В розмальовані шибки.
Є вже саночки новенькі,
Є хороші ковзани,
А мороз веселий дзенька,
Налітає з даліни.**

Т. Масенко

Учень опановує способи розумової діяльності
в процесі самостійного мислення.

М. Махмутов

Правильно дібране, перевірене
й оцінене домашнє завдання —
основа для пошуку резервів уроку.

У цьому випуску:

1. Загальні поради щодо організації домашньої роботи учнів.
2. Вимоги до організації домашніх завдань.
3. Рівні домашніх завдань.
4. Як перевірити домашнє завдання: 15 цікавих способів.

Забування матеріалу пропорційне часу з початку навчання.
Г. Еббінгауз

Дослідження показують, що проблема підвищення ефективності навчання може бути успішно розв'язана тільки за умови, якщо висока якість урочних занять підкріплюватиметься добре організованою домашньою роботою учнів.

Загальні поради щодо організації домашньої роботи учнів (за О. Листопадовою)

Завдяки постійному контролю прагніть, щоб в учнів не виникало сумніву щодо необхідності виконання домашнього завдання. Використовуйте різні форми контролю.

Визначте, що і як ви оцінюватимете, чи виставлятимете оцінку і за що, зважаючи на конкретні умови та враховуючи виховні можливості оцінки.

Якщо учні не виконали домашнє завдання, шукайте причини перш за все в собі, а тоді вирішуйте, як їх подолати.

Прагніть, щоб не виконана вчасно робота обов'язково була виконана пізніше.

1. Домашнє завдання повинно відповідати віковим особливостям учнів.

2. Домашнє завдання не повинно вимагати багато часу для виконання.

3. Домашнє завдання повинно бути зрозумілим для кожного учня, тобто всі учні повинні знати, що робити і як виконувати (чіткість і зрозумілість домашнього завдання).

4. Домашнє завдання тільки тоді досягне мети, коли воно активізує думку учня, спонукає його до самостійної

роботи. Тому домашні завдання повинні бути проблемного, творчого характеру, містити елемент новизни й відкривати можливість для прояву самостійності, але доступними для самостійного виконання. Домашнє завдання не досягне мети, якщо не будуть надані вказівки, інструктаж, пояснення, але й навпаки, якщо завдання буде «розжовано», то втратить свій проблемний характер.

5. Домашнє завдання повинно бути доступним для самостійного виконання. Треба відмовитися від старого формулювання при наданні домашнього завдання: «Вивчити стор. ...». Домашнє завдання повинно бути сформульовано у вигляді запитань, на які учні складають відповіді, підбираючи необхідний матеріал у тексті підручника, а не завчаючи його для переказу в класі.

7. Домашні завдання не повинні бути однотипними, необхідно підходити диференційовано при наданні домашнього завдання. Одному учневі (чи групі учнів) дати завдання на складання плану відповіді на конкретне запитання, другому – завдання за карткою з пошуком відповіді у тексті підручника, третьому – складання схеми, четвертому – складання таблиці, п'ятому – підготувати цікаве повідомлення з теми, шостому – пошук додаткової інформації з теми, сьомому – скласти кросворд. Це підвищує інтерес до предмета (робота виконана з інтересом, потребує менших затрат енергії), стимулює процес навчання.

8. Домашнє завдання повинно орієнтувати учнів на пошук рішення, на застосування знань з даного предмета в різних життєвих ситуаціях (установка на вміння застосовувати знання, уміння та навички у різних ситуаціях).

9. Кожне домашнє завдання повинне мати питання для повторення основних тем, розділів програми (установка на повторення раніше вивченого, на здійснення міжтемних зв'язків).

10. Домашнє завдання повинно випереджати його перевірку. За допомогою контролю вчитель формує в учнів особистісні якості: акуратність, точність, ретельність, відповідальність, впевненість серед однокласників, ініціативність (установка на контроль)

11. Домашні завдання повинні мати певні труднощі, але бути доступними для учнів. Подолання труднощів допоможе максимально застосовувати усі здібності і вміння (установка на подолання труднощів навчання).

12. Домашні завдання повинні бути регламентовані й узгоджені з завданнями інших шкільних предметів в даному класі (врахування обсягу завдань)

Види домашніх завдань

- що готують до сприйняття нового матеріалу, вивчення нової теми;
- що спрямовані на закріплення знань, вироблення вмінь і навичок;
- що задовольняють потребу в застосуванні отриманих знань на практиці.

Рівні домашнього завдання

- обов'язковий мінімум — абсолютно зрозуміло й доступно всім;
- тренувальний — для учнів, які бажають добре знати предмет і без особливих труднощів опановують програму;
- творчий — домашнє завдання виконують добровільно, стимулюють це високими балами, звільненням від завдань першого і другого рівня.

Як перевірити домашнє завдання: 15 цікавих способів

1. Дискусія

В дискусії важливі міркування і аргументи учнів, а результатом її стане більш глибоке пізнання сутності вивченого явища.

2. Питання автору (у формі інтерв'ю)

Вчитель пропонує дітям придумати кілька питань автору відкриття, винаходу, твору, щоб глибше пізнати його сенс. Відповідати на запитання можуть найбільш підготовлені учні, а на найскладніші з них – вчитель. Наприклад, при перевірці домашнього завдання з хімії можна адресувати питання Дмитру Івановичу Менделєєву, з фізики – Ісааку Ньютону, з геометрії – Піфагору, з літератури – Тарасу Григоровичу Шевченку.

3. Тематичний кросворд

4. Несподівані питання

Вчитель формулює запитання по-іншому, ніж у підручнику після параграфа. Якщо учень сумлінно підготувався до уроку, труднощів з відповіддю у нього не виникне, а певна різноманітність у процес перевірки буде внесена.

5. Рецензія на усну відповідь

Учням пропонується вислухати відповідь однокласника, підготувати і виступити з усною рецензією на неї (з урахуванням переваг та недоліків, внесенням доповнень та уточнень).

6. Взаємна перевірка

При перевірці письмового домашнього завдання з хімії, української або англійської мови, математики можна запропонувати учням обмінятися зошитами з сусідом по парті, перевірити виконання завдань, поставити оцінку і розповісти про допущені помилки, обговоривши спірні питання.

7. Короткі письмові відповіді

Замість усного опитування вчитель просить відповідати на нескладні питання по темі письмово. При цьому відповідь повинна складатися з двох-трьох слів. Таке завдання допомагає кращому засвоєнню учнями теоретичних знань.

8. Звірка з проектором

Правильний варіант виконання домашнього завдання виводиться вчителем на екран проектора. Учні звіряються з ним, виправляють допущені помилки, отримуючи по ходу необхідні коментарі від вчителя або однокласників.

9. Опитування-світлофор

В якості світлофора виступає довга картонна смужка червоного кольору з одного боку і зеленого – з іншого. Звернена до вчителя зелена сторона свідчить про готовність учня до відповіді на поставлене питання («Знаю!»), червона – про те, що учень не готовий відповісти («Не знаю!»). Якщо на питання базового рівня учень показує червону сторону, - це сигнал тривоги для вчителя. Це двійка, яку учень сам собі поставив. Можна задавати і творчі питання, при цьому червоний сигнал означає «Не хочу відповідати!», а зелений - «Хочу відповісти!».

10. Солідарне опитування

Якщо учень біля дошки не може впоратися із завданням, необхідно звернутися за допомогою до класу. Хто хоче допомогти? З тих, хто бажає надати допомогу,

педагог вибирає найбільш «сильного» учня і пропонує йому пошепки дати підказку товаришеві. Як варіант – учень сам вибирає того, чиєї допомоги він потребує, а вчитель дає тренеру 10-15 хвилин на підготовку.

11. Взаємне опитування

Клас поділяється на пари, де один опитує другого, а потім вони міняються місцями. Після цього кожний оцінює опонента.

12. Програмоване опитування

У цьому випадку учневі необхідно вибрати правильну відповідь з тих, які пропонує вчитель. Така форма роботи при усному опитуванні використовується рідко. І абсолютно марно. Адже в зіткненні різних думок учнів «плавиться» нерозуміння. Учитель може стати на захист невірної відповіді, щоб дати дітям можливість посперечатися.

13. Тихе опитування

Вчитель голосно розмовляє з одним або кількома учнями, а весь клас виконує інше завдання.

14. Опитувальний ланцюжок

Такий спосіб опитування рекомендується застосовувати для одержання розгорнутої і логічно зв'язної відповіді. При цьому один учень починає відповідь, вчитель в будь-якому місці жестом перериває його і пропонує продовжити думку іншому учневі.

15. Лист «захисту»

Створюється для непідготовлених учнів і знаходиться завжди в одному і тому ж місці. Учень, який не готовий до уроку, вписує своє прізвище в захисний лист і може бути впевнений, що його сьогодні не будуть опитувати. Завдання вчителя – тримати ситуацію під контролем.

Згідно з Державними санітарними правилами і нормами влаштування, утримання загальноосвітніх навчальних закладів та організації навчально-виховного процесу (ДСанПіН 5.5.2.008-01), у 1-му класі домашні завдання не задають. Обсяг домашніх завдань з усіх предметів має бути таким, щоб витрати часу на їх виконання не перевищували у 2-му класі 45 хв; у 3-му класі — 1 год 10 хв; 4-му класі — 1 год 30 хв; у 5—6-му класах — 2,5 год; у 7—9-х класах — 3 год; у 10—11-х класах — 4 год.

Список використаних джерел

1. <http://shool57nik.ucoz.com/>
2. <http://bibl.com.ua/geografiya/>
3. <http://koncept.org.ua/>

Синюхинобрідська ЗОШ І-ІІІ
ступенів Первомайської районної ради
Миколаївської області
<http://synbrid-school.edukit.mk.ua>